

vrst sadja za naše kraje. Naglašal je, da se že v ljudski šoli naj prične s poukom o sadjarstvu, ki pa se naj na kmetijskih šolah nadaljuje. Na koncu poročila se je vnel živahen razgovor o gojenju sadnih divjakov. Oba poročevalca sta za svoje podavanje žela obilo zahvale, vidi pa se tudi, da se naše društvo ne peča samo s stanovskimi vprašanji, ampak razmišlja pri svojih zborovanjih tudi tista gospodarska vprašanja, ki segajo globoko v naše ljudstvo, med katerim delujemo.

Na učiteljskem kongresu v Beogradu bo zastopala naše društvo tovarišica Angela Porekarjeva. Delegatom za delegacijsko zborovanje Zaveze v Celju je izvoljena tov. Zofija Okornova, namestnikom pa tov. Drago Pinterič. Namestnik društvenega predsednika je tov. Ljudvik Musek.

Na dnevnem redu je bilo tudi pobiranje udnine. Blagajnik tov. Salaman pa poroča, da so vsi navzoči poravnali svojo udnino, nekateri celoletno, od nenavzočih se samo še dva člana nista odzvala svojim dolžnostim napram društvu.

Končno je bil še sprejet predlog, naj Zaveza posreduje pri obratnem ravnanju ljužne železnice, da bode izdajala vozne legitimacije vsemu učiteljsstvu brez izjeme in ne le tistemu, ki služuje v krajih ob progh žužne železnice.

Po obedu je bivši tovariš Robert Košar povabil izletnike na svoj dom, kjer je postregel z izvrstno kapljico, tovarišice pa razveselil z lepimi črešnjami. Hvala mu za izkazano gostoljubnost! V prijetni družbi je hitro minul čas in treba je bilo misliti na odhod s prijaznega griča.

Pri zborovanju pa smo sklenili, da se vrši prihodnje zborovanje dne 5. avgusta 1920. pri Svetinjah. Takrat pa pridemo vsi, saj se hočemo pri tej priliki posloviti od dragih nam tovarišev Ljudevika in Tončke Šljanec, ki se s prihodnjim šolskim letom preselita v mariborski okraj. —

Učiteljsko društvo za celjski okraj je zborovalo dne 27. junija t. l. v mestni osnovni šoli v Celju. Predsednik tov. Sivka otvoril zborovanje ter omenil, da se je radi regentovega prihoda predložilo zborovanje na današnji dan. Nadalje omenja veliko izgubo, ki je zadela slov. učiteljsvo s smrtjo izvrstnega pedagoga in pisatelja ter vzgojitelja učiteljskega naraščaja ravnatelja Schreinerja. Navzoči vstanejo ter zakličejo trikrat: Slava njegovemu spominu! Pregledovalci računov poročajo, da so račun v redu ter se da bivšemu blagajniku absolutorij.

Povodoma 50 letnice se je sklenilo, da pristopi društvo k Jugosl. Matci. Vsled tega se bode članarina plačevala v polufletnih obrokih potom: na šolska vodstva poslanih poštnih položnic.

Nato poroča tov. predsednik o delegacijskem zborovanju Zaveze v Celju. (Po poznejšem sklepu vodstva »Zaveze« se vrši to zborovanje v Mariboru. Prip. ured.)

Učiteljsko društvo je pristopilo kot član k Učiteljski tiskarni ter se je pri tem izrazila želja, da bi tudi druga bratska društva temu vzgledu sledila.

Učiteljsvo se pridruži sklepu Zaveze glede zvišanja članarine na 120 K letno.

Ker je naše društvo poslalo 200 K za Uč. konvikt ter vsled tega postalo pokrovitelj za zgradbo Uč. konvikta, sme poslati v odbor svojega zastopnika, ki ima iste pravice kakor voljeni odborniki. Naše društvo zastopa v tem odboru tov. Sivka.

Prečitajo se resolucije, poslane od »Uč. dr. za Maribor in bližnje okolice«. Po živahnih debatah se sprejme predlog tov. Brinarja: Poslane resolucije naj pridejo v pogovor in sklepanje pri prihodnjem delegacijskem zborovanju Zaveze. V to svrhu naj se predložijo posameznim šolskim vodstvom v pretres. Tuokrajno učiteljsvo naj potem svoje stališče napram tem predlogom v svrhu direktive naznani danes izvoljenim delegatom našega društva.

O javni kvalifikaciji poroča zanimivo in temeljito tov. ravnatelj Bernot. Navzoči izrazilo željo, da naj tov. predavatelj objavi svoj referat v stanovskem glasilu. V društveno razsodišče so bili izvoljeni: Bernot, Sivka, Zupančičeva; namestniki: Voglar, Wudler Rudolf, Schreinerjeva.

Kot delegati za Zavezno zborovanje so se določili: Sivka, Černež Ivan, Schreinerjeva, Schmidt, Voglar; namestniki: Gobec, Knezova, Požar Vinko, Rismal in Zagar.

Ker je to zadnje zborovanje v tekočem šolskem letu, želi tov. predsednik vsem društvenikom prav prijetne počitnice in veselo svidenje v novem šolskem letu.

Učiteljsko društvo za Prekmurje je imelo svoje izredno zborovanje 15. junija v Murski Soboti, to pa raditega, ker se je čulo, da ima biti odstavljen g. nadzornik Jurko, na njegovo mesto pa naj bi prišel profesor dr. Pavel, ki živi še sedaj v Madžarski. Ker je učiteljsvo že na prejšnjem zborovanju sklenilo resolucijo, da naj se ne sprejemajo na novo učitelji iz Madžarske in, ker je že znana in po vsi Sloveniji tudi izvajana želja učiteljsva, da se nastavlja na nadzorniška mesta le ljudskošolski praktiki, zato je učiteljsko društvo protestiralo proti imenovanju dr. Pavla oz. odstavljenju g. Jurka. V tem smislu se je poslala brzojavka viš. šol. svetu in pismena vloga, ter brzojavka ministru prosvete g. Pribečeviču v Beograd. Višji šol. svet pa v svojem dopisu na predsednika našega društva odklanja take in slične izjave in zahteva, češ, da podrejeno učiteljsvo v urejeni državi nima nobene pravice do takih zahtev. Na svojem zborovanju dne 1. julija t. l. je sklenilo učiteljsvo z ozirom na dopis Viš.

šol. sveta, ki nas najbrže smatra za kakšne revolucionarje in, da mu hočemo jemati mogoče njegovo avtoriteto, sledeče: Učiteljsvo je proti imenovanju dr. Pavla nadzornikom, ker je sklenilo že pri prejšnjem zborovanju, da naj se ne nastavlja na novo učitelji iz Madžarske in drugič, ker je splošna in tudi že priznana želja učiteljsva, da se nastavlja na nadzorniška mesta le ljudskošolski praktiki, kar se je že izvajalo dosedaj po vsi Sloveniji.

Pri zborovanju se je obravnavalo glede šolske zemlje, ki so jo nekateri šolski stolci odvezli učiteljsvu in dali drugim v najem. Sprejeta je bila resolucija, naj se zemlja zopet odda šolam in to že v jesenju. Prekmurci-učitelji dobivajo še vedno svoje plače v predumih, ki so pa za današnje razmere premali, da bi se moglo izhajati, zato se je naprosilo civ. komisarijat, naj se že tudi tovarišem Prekmurcem nakažejo prejemki kot drugemu učiteljsvu. Ker verski ponk na naših šolah še ni urejen, se je tudi glede tega naprosil civ. komisarijat, da bi se pospešila ureditev te zadeve. Nekateri učitelji niso poučevali verouka, ker pač za to niso bili pooblašteni in razobnalo se jih je za brezverce, na nekem shodu je celo tovariš-učitelj sam očrnil učiteljsvo, češ, da jih je med temi, ki so prišli v Prekmurje, dosti brez vere.

Zborovanje je bilo zelo živahno udeležba prav lepa. Posebno so pokazali učitelji Prekmurci zanimanje za stvar. Vedno več jih pristopa k našemu društvu. Marsikdo pa ni vedel za zborovanje, ker se niso pošiljala vabila, temveč je bilo sklenjeno na zborovanju v Beltincih, da se snidemo 1. julija v Murski Soboti. Med zborovanjem je prišel tudi g. nadzornik Jurko, ki je bil živahno aplavdiran, kar je pač znak njegove priljubljenosti v društvu.

Posebno zanimiva je bila debata glede šolske zemlje, ki naj se po mnenju nekaterih razdeli med vse učiteljsvo na šoli, drugi pa zopet so mnenja, da naj bi uživali le oženjenci do dobrote. Vprašanje se pa ni rešilo, ker je pač še zemlja v drugih rokah. Ker si nekateri šolski stolci lastijo nekatere predpravice, ki jih učiteljsvo ne more trpeti, se je tudi proti temu protestiralo. Nekaterim učiteljem so šolski stolci že obljubili, da ne bodo smeli več priti z novim letom na svoje službe, ker niso potrjeni od šolskih stolcev. Mislili smo, da so šolski stolci zato tu, da pomagajo učiteljsvu v vsakem oziru, a sedaj vidimo, da je ravno nasprotno in da so ravno oni, ki nam hočejo jemati naš ugled med narodom. Ne vemo, kako bi si to razlagali, grdo je le to, da se rovari proti učiteljsvu tako zahrbtno, k temu pa še brez vzroka. Vendar ni to nič slabega, če je kdo »Sokol« oziroma hoče ustanoviti to društvo, saj Višji šol. svet sam v okrožnici priporoča, naj se ublažujejo nasprotstva med Orlom in Sokolom. Tega pa nekateri še celo učitelji nočejo vedeti in razglašajo sokolsko društvo kot brezversko in kaj še vse, ter tako med nerazodnim ljudstvom delajo zmedo, učitelju pa jemljejo ugled. Učiteljsvo se seveda ne bo oziralo na take napade, ampak bo šlo svojo pot, ki je prava, naprej.

Prihodnje učiteljsko zborovanje bode v Murski Soboti dne 16. septembra ob 10. uri. Vabljeni ste vsi, da se udeležite polnoštevilno prvega zborovanja v novem šol. letu.

Kozjansko učiteljsko društvo je zborovalo 17. junija t. l. v Podčetrku. Tov. Lovrec presrečno pozdravi in obilnem številu navzoče člane in goste. Z radostjo sprejme v našo sredino novega sobojnika tov. Stegovca, šol. vodjo iz Koprivnice. Spomni se tudi 14. aprila t. l. umrlega Henrika Schreinerja, ravnatelja drž. učiteljskega v Mariboru in največjega šolnika sedanjega časa. Pokojnik, idealist in zvesta slovenska duša, je daroval šolstvu vse svoje moči, ter si pridobil na tem polju nedogledno število zaslug. Zato slava njegovemu spominu!

Temu sledi predavanje tov. Firma. Ta nam je podal tri krasne učne slike iz prirodopisa, s kojimi je pokazal najboljšo stezo za prirodopisni pouk, kajti s tem vzbuja zanimanje za naravo, njeno lepoto ter blaži srce.

O priliki kongresa v Beogradu zastopa naše društvo tov. Potočnik. Sklene se enoglasno, da je dolžan vsak ud prispevati 20 K za potne stroške zastopnika.

Delegati za zborovanje se volijo: Tovarš in tovarišica Volavšek ter tov. Hedka Lovrečeva.

Vsak ud še doplača 50 K udnine.

Za Učiteljsko razsodišče se volijo: tov. Volavšek in Firm kot prisednika, Jerin in Ivanuš kot namestnika. Sledeči predlog tov. Volavškega je enoglasno sprejet: »Šolski voditelj postane sokvalifikator učiteljsva, če sam hoče. Pač pa mora predložiti kvalifikacijo v izvršniku prizadetemu učiteljsvu, predno jo vpošlje. Kjer je na šoli učiteljski par ali eden, preide kvalifikacija šol. delovanja na nadzornika, izven šol. delovanja na zastopnika učiteljsva. Prizivna komisija mora ugovornika nadzorovati in sicer višji šol. nadzornik v navzočnosti in v neomejenem sodelovanju dveh učiteljev iste kategorije, kakor predvideva odlok.«

Tov. Jerin predlaga, da se nam bržkobrž odpre okrajna učiteljska knjižnica, ki nam je vsestransko prepotrebna.

Prihodnje zborovanje se vrši v avgustu. Kraj se določi pozneje.

Slovensko učiteljsko društvo kočevskega okraja je imelo dne 3. julija 1920 svoj redni občni zbor v Velikih Laščah. 24 let že obstoja društvo, a še nikdar ni zborovalo na klasičnih tleh, kjer so bili rojeni Trubar, Levstik in Stritar. Sedaj

prvič! Zbralo se nas je lepo število 43 — izmed 55 članov. Prišli so vsi, iz Loškega potoka in Drage, iz Skrilja in Strug.

Predsednik se v nagovoru spominja regentovega prihoda v Ljubljano, ki bo vsakemu udeležencu ostal v trajnem spominu, da bo s tem večjim ognjem zbujal ljubezen do nove svobodne domovine in sreih svojih učencev in spoštovanje do naročnega vladarja Aleksandra in junaškega rodu Karadžordževićev.

Prva točka dnevnega reda re: Uč. razsodišče. Izvoljeni so: predsednik Verbič, nadučitelj iz Sodražice, njegov namestnik Matej Žitko iz Sodražice, prisednika: France Jaklič iz Dolenje vasi in Ant. Betrianjeva iz Ribnice; namestnika: Ferdo Wigele, nadučitelj iz Loškega potoka in Lavričeva iz Loškega potoka.

S predloženim načrtom šolskega zakona, ki ga je izdelal šol. odsek »Zaveze«, se učiteljsvo popolnoma strinja in le želi, da bi bil čimprej sprejet.

Naprošeni predavatelj iz Ljubljane je bil žal zadržan, zato je prečital predsednik Stefančič svoj referat: »Kako si učitelj ustvari in ohrani svoj ugled.« — Bil je sestavljen ravno pred 13 leti, pa je še vedno aktualen in ga je zato poslušalo učiteljsvo z največjim zanimanjem. Koliko lepih misli, koliko idealizma in koliko pametnih nasvetov je nanizanih v tem poročilu! Še danes imajo svojo vrednost. Tako so govorili in delali stari idealisti — mladini posnemajte jih! Saj se razgrinja nad učiteljsvom vnovič podlo strankarstvo, ki hoče sužnje, saj delujejo brezvestneži, ki poznajo le sebe, tudi med nami po gestu: dvide et impera, ne zavedajoč se, da smešijo sebe in ves stan pred celokupno javnostjo. Zato najde tudi najradikalnejši med nami v reteratu vsaj nekaj navodil, ki jih lahko vpošteva v dnevih korupcije in gnilobe.

Nato so bile sprejete med slučajnostmi naslednje resolucije:

1. Zbrano učiteljsvo se soglasno pridružuje resolucijam Ljubljanskega učiteljskega društva, ki zavračajo neumestne in podle napade na viš. šol. nadzornika Gangla, našega tovariša in bojovníka za ugled učiteljskega stanu.

2. Tudi naše društvo se pridružuje mariborsko-velikovškim resolucijam, ki streme po čisto stanovski organizaciji celokupnega učiteljsva v Jugoslaviji.

3. Društvo protestira proti taki javni kvalifikaciji, kakršna nam je bila podana z odlokom viš. šol. sveta. Smo odkriti pristaši javne kvalifikacije, ne moremo pa se ogrevati za kvalifikacijo, ki pozna redovanje kot v ljudski šoli s famoznim »vedenjem v šoli in zunaj šole.« Ne kratio pravice šol. voditeljev, prost jim je vstop v učilnice; toda v predloženih obliki javne kvalifikacije ni izražen demokratizem, v njej tiči le šablona. Kvalifikacije izvršuj v nadzornik s sodelovanjem šol. vodstev in učiteljskega zbora, sicer se v danih razmerah izclnita iz nje gola korupčnost in klečplastvo.

4. Učiteljsko društvo zahteva, naj se takoj vpočiše v okr. šol. svet namestnik zastopnika učiteljsva, ker je dosedanji zastopnik imenovan začasnim nadzornikom. Dokler učiteljsvo nima svojega zastopnika v okr. šolskem svetu, smatra vse sklepe istega neveljavnim.

5. Kot demokratije in državljani svobodne domovine ne poznamo nikakih privilegijev, pa se tudi ne pustimo zapostavljati. Zato zahtevamo tudi za učiteljsvo vse kraljevine aktivno in pasivno volilno pravico.

6. Tretjeletnikom, ki so bili vojaki in zato niso mogli pravočasno končati študij, naj viš. šol. svet s posebnim tečajem omogoči, da pridejo čimpreje do kruha. (Glej tozadnevne novice v »U. T.«)

7. Za tovariša, ki so morali takoj po maturi k vojakom, ne da bi bili preje kje nastavljeni, in vsled odloka viš. šol. sveta ne morejo k 2. izpitu, naj višji šolski svet dovoli iste ugodnosti do 1. 1921. Zadostuje naj tu desetmesečno službovanje brez ozira na to, če je prošnik pred odhodom na bojišče odslužil kak dan ali teden ali ne, da ne prične dlakoepstvo z naredbo, ki diši preveč po sv. Birokracijo iz polpreteklosti in upravičeno razburja prizadete, ki jih je bojna vihra odtrgala od šole.

8. Učiteljsko društvo pristopi kot član k Tivornici učil in šol. potreščin.

Občni zbor.

Društvo je imelo v tekočem letu 3 dobro obiskana zborovanja. Blagajniško poročilo izkazuje 7.142 K 20 vin. dohodkov, 5.369 K 54 vin. stroškov in 1.972 K 66 vin. blagajniške gotovine. 34 članov je plačalo letoletni prispevek, ostali polletnega.

Ker dosedanji predsednik odločno odklanja zopetno izvolitev, si izbere društvo nov odbor: predsednik Anton Mervič, ravnatelj mešč. šole v Ribnici, podpredsednik Miroslav Trost, nadučitelj v Dolenji vasi, tajnica Ana Šiška iz Ribnice, blagajničarka Ana Sedejeva iz Ribnice, pevovodja Kovač iz Sodražice.

Po končanem zborovanju se tov. Verbič zahvali dolgoletnemu predsedniku Stefančiču za vestno, varno in požrtvovalno krmarjenje stanovskega čolnca skozi vse zapreke in težave nekdanje hude dobe. V priznanje zaslug imenuje društvo svojega dosedanjega predsednika Stefančiča častnim članom.

Učiteljsko društvo kranjskega okraja je drugič zborovalo 2. maja 1920 v Kranju. Po pozdravu omeni predsednik Luznar, da je na naše povabilo v Unijo sklenila podružnica Slom. Zv. udeležiti se skupnega sestanka le pod pogojem, če se povabita še 2 člana osrednjega odbora

Sl. Zv. Odbor želi ni mogel ustreči, ker se društvo peča le z internimi zadevami, dovolil pa je, da lahko pripeljejo s seboj kogar hočejo. Danes ni ne enih ne drugih, zato preidemo preko njih k dnevnemu redu. — Iz poročila tajnika V. Rusa je bilo doznati, da je bilo odborovo in društveno delovanje zelo živahno. Zamudili nismo nobenega trenutka, ki bi nas našel nepriljavlene. Nadzorniško vprašanje, zakonski načrti, Unija, sporazum, gmetno stanje, Učt. konvikt, pevski zbori so temu živi dokazi. Tov. Leop. Kernc je predaval o temi »Misel in človek«. Njegovo vse-skozi zanimivo poročilo je zbor glasno odobruje vzel na znanje. Društvo je dalo 500 K državnega posojila. V odbor Učt. konvikta smo odposlali tov. Jos. Lapajneja, Antona Mahkota, Jakoba Slaparja in Lajovica Alb. Tajnik se nato spomnila naših vrljih jublantov. Janko Leban praznuje 50 letnico slovenskega delovanja, preds. Fran. Luznar je z večerajšnjim dnevom slavil 30 letno delovanje kot odbornik našega društva, katerega 30 letna člana sta tudi stariša Ivan Jezeršek in Karol Završnik. Za bogato njihovo delovanje se izreka iskrena zahvala. Ne hrupno, ne s pompom pa naj naši pevski glasovi v koncertnih dvoranah proslave 30 letnico našega učit. društva z živo željo, da procvita tudi v bodoče v čast našega imena. — Neumorna naša čebelica je v osebt blagajnika Ant. Sepaherja javila, da društvo danes premore 6818 K 44 vin. premoženja. — Kot delegatje se odpošljejo v Maribor Albin Lajovic in Zahrastnik, namest. gđc. Zalokarjeva Jul. in g. Luka Albrecht. — Radi pomlajena odborovega članstva predlaga g. predsednik, naj se volitve izvrše po listkih. Po skrutinju in konstituiranju je bil odbor sestavljen sledeče: Predsednik Franc Luznar, tajnik Josip Lapajne, blagajnik Ant. Sepaher, odborniki Miklavčič Franja, Anton Mahkota, Albin Lajovic, Vilko Rus. — L., tajnik.

Učiteljsko društvo litjskega okraja je zborovalo v Ljubljani dne 13. julija 1920 v prostorih I. mestne deške ljudske šole. Predsednik zborovalce prav iskreno pozdravi in preide na dnevni red. Najprej prečita dopis glede skupnosti s »Slomškovo zvezo«, nato pa oriše pomen našega »konvikta« s posebnim ozirom na današnje razmere. Priporoča nam ga tako prisrečno, da se ga hočemo spominjati ob vsaki priliki. Dalje poda resolucije mariborskega učiteljskega društva, katere smo kratko odklonili, kajti za nas je in bo merodajna edino Zaveza! — Načrt šolskega zakona in načrt pravil U. J. U. ter pravila učit. društva se sprejmejo v dosedanjem okviru. Nato referira tovarišica Natalija Ahčinova o temi: »Učiteljsvo in Sokolstvo«. S posebnim zanimanjem smo sledili temu izbornemu referatu, za katerega se na tem mestu prav iskreno zahvalujemo tovarišici predavateljici! Želimo samo, da bi lepa navodila Tyrševega sistema naša prav mnogo posnemovalcev pri naših mladih in čilih tovarišicah in tovariših! — Za tem predavanjem so bile s posebnim navdušenjem soglasno sprejete naslednje resolucije: 1. Litjsko učiteljsko društvo zbrano v Ljubljani dne 13. julija 1920 z največjim ogorčenjem in vso odločnostjo obsola podle napade na višjega šolskega nadzornika tovariša E. Gangla. Učiteljsvo mu izreka popolno zaupanje ter bo tudi znalo z vso resnostjo braniti njegovo čast! Po njegovi poih neumornega dela in pravilnosti je ogromna večina učiteljsva šla, gre in bo šla z njim in zanj! 2. Prav tako se obsoja nesramne napade na vzorna tovariša Jelena in Dimnika ter se jima izreka popolno zaupanje! 3. Učiteljsvo imej tudi pasivno volilno pravico! 4. Glede javne kvalifikacije se pridružujemo resoluciji ljubljanskega učiteljskega društva. 5. Nadzornik za meščanske šole imej večletno prakso poučevanja na teh šolah! — Na učiteljski kongres v Beograd so se iz našega okraja prijavili: tov. Bezižak in Lilija ter tovarišici Azmanova in Kalinova. V učiteljsko razsodišče so bili izvoljeni: predsednik tov. Fr. Zajc, podpredsednica tovarišica Franja Jankovičeva; prisednik Janko Levstik in tovarišica Azmanova; namestnikom: teh dveh pa tov. Fr. Kozjak in tovarišica Iv. Dolinarjeva. — Tovarš J. Blaganje navdušuje za pristop k tvornici za učila. Omenjeno naj bo, da je naše društvo dosedaj zastopano s 17 deleži. Prihodnje zborovanje, s katerim praznujemo 30 letnico obstoja našega društva, se vrši v prvi polovici meseca oktobra; dan, kraj in dnevni red zborovanja se pravočasno naznani. P.

Šmarsko-rogaško učit. društvo je zborovalo dne 17. junija na dični Slatini. Predhodne smo prisostvovali umetniškemu koncertu kopališke godbe, a popoldne se je vršil sestanek v učilnici. Udeležba je bila skoraj polnoštevilna: par doma ostalih se je obravnilo, da jih zadržuje muien nosel. Vendar pa ie v obeh okraih še vedno tuintam kak kimavec, ki še ni organiziran.

Predsednik pozdravi zbrane ter sporoča, da se ie to zborovanje predložilo na današnji dan le radi 50 letnice sosednega celiskega učit. društva. Te redke slavnosti priateliskega društva se ie udeležila tudi deputacija našega učit. društva. in sicer tov. predsednik s par tovariši in tovarišicami. Kot novovstopivši člani se prijavijo tov. Kit in Sotošek jun. ter tov. Ukovič. Pozdravi tudi gosta slovenskega pisatelja dr. Ivana Laha in soproga tov. Pogačnika. V imenu zborovalcev izreka prisrečni slovo tov. in večletni tajnici Dragi Zaičevi, ki se z julijem preseli v toli zaželjeno Savinsko dolino — v prijazne Gotov-

lje. Naj jo spremlja sreča, čilost in ljubav do slovenske dege in grude! Nato se čitajo razni dopisi: Tov. Družovič nam višje radi koncerta učiteljskih gojencev in gojenj iz Maribora na 27. dan julija v Slatini. Isti se je pozneje tudi vršil ob leni udeležbi in splošni zadovoljnosti. Čita se dopis Zaveze, v kojem se naznanja, da se bode v počitnicah vršil shod učiteljskih društev radi organizacije — naj se določijo takoj delegati. Pismo nas pozdravlja tov. in nadzornik Hinko Schell, ki se uradno zadržan ta dan ne more udeležiti našega zborovanja. Zapisnik zadnjega učiteljskega zborovanja se prečita in neizpremenjen odobri. Prav živahna debata se je vnela pri razgovoru o »Začetku šolskega leta jeseni ali Veliki noči.« Končno se sklene, da se glede ureditve tega vprašanja čaka na ukrep višjega šolskega sveta, ki bo menda že v kratkem stvar rešilo in določilo enoten začetek vseh šol v Sloveniji. Seveda bi ta enotnost učinkovala z ozirom na krajevne razmere raznih šolskih občin gotovo ali vsaj tuintam nepopolnino. Kongresa jugoslovanskega učiteljsstva v Beogradu se udeležijo prostovoljno tov. Hinko Šumer, Hugo Plhak in tov. Lavračeva, Leckerjeva, Jakličeva in Strašekova. Glede programa in podrobnosti v tem zletu odgovarja tov. Šumer. Zbirka društvenikov v namen tega potovanja — črez 100 dinarjev — se podeli novo prijavljenemu udeležencu. V slučaju nepriznanja ostane vsota društvu, ki pristopi s tem zneskom kot deležem k tvoritvi učil. Zborovanje Zaveze se vrši po najvišjih vesteh v Mariboru ter se v ta namen določijo kot delegati tov. Miloš Verk in tov. Franja Vošnjakova — namestnika na tov. Šumer in Stritar. Sicer pa naj se je udeležijo večje število šmarsko-rogaškega učitelstva.

Predlog „ali naj se zamude črez 4 km oddaljenih otrok« izkazuje — se pojasni. V tem slučaju bomo previdni in po možnosti prizanesljivi — vendar pa ne smemo preti večjih rentenc tudi v tem oziru. S popolnim preziranjem zamud oddaljenih, bi lotične le odtušili šoli. Toraj — glei skozi prste!

Kakor sploh v sedanjih učiteljskih zborovanjih — se je tudi tukaj danes splošno preresetavalo »javno učiteljsko kvalifikacijo«. Videli smo, da ima ista priatelje in sovražnike — seveda le v nekaterih točkah in potezah. Čitamo razne članke o tej zadevi in preudarimo stvar sami — gotovo pridemo do zaključka, da je ista te neka pridobitev učitelstvu v korist in ne pa v škodo. Zloraba voditeljske oziroma nadučiteljske moči in vellave na vsak način ni tako lahko mogoča — ker ima vsak posameznik nekaj vpleten v sodbo svojega vodje in pa tudi svoj zaslužek dela v šoli in izven nje. Sicer pa se bomo s tem časoma itak in prav gotovo sprizanesili. Ravno v tem se bo kazal značaj in resnična delavnost šolskih voditeljev, ki nam ostanejo v prijaznem spominu. A nasprotno?! V Slatini se otvori učiteljski zdravdom. Da osnujemo trden temelj važnemu in občekoristnemu podjetju — se pripočta, da pristopamo z deleži. Delež se plača skupno 1000 K ali pa v obrokih. Končno smo določili še dan prihodnjega našega zborovanja — enoglasno so za prvo nedeljo v avgustu, in sicer zopet na Slatini — tedaj pa posetniki jugoslovanske prestonice z novicami na dan!

Učiteljsko društvo za ptujski okraj je imelo izredno zborovanje v Ptuiju dne 1. julija. Predsednik, tov. Ivan Klemenčič, je dobil — v našo veliko presenečenje — kot naš zastopnik v okr. šol. svetu odločilni dekret. Ta uradni akt se je izvršil, ker on ni več učitelj v ptujskem okraju, temveč v avtonomnem mestu Ptuiju. Radi tega smo si morali izvoliti novega zastopnika.

Tov. Klemenčiča smo izvolili učiteljskim zastopnikom pred 9 leti, ko je okr. šol. svet ptujski nauhuje deloval proti zavodnemu slov. učitelstvu. Takrat smo soglasno vzkliknili: »In moč. Ti boš na svojem mestu pravi mož!« Tov. Ramšak je govoril iz srca vseh navzočih, ko se je linaškemu tovarišu zahvalil za vrlo zastopništvo v okr. šol. svetu. Ko se je g. okrajni šol. nadzornik Flerč poslavljal očemu zastopniku v imenu predsednika okr. šol. sveta ptujskega zahvalil za mnogoletno uspešno sodelovanje v okr. šol. svetu, smo prešli k volitvi novega zastopnika.

Izvoljen je bil tov. Razbaud, njegov namestnik pa je tov. Lešnik. Upamo, da bo novoizvoljeni zastopnik stal linaško na braniku za naše koristi in za praveto naroda kakor se je v svetovni vojni v službi slovenskega legionarja, linaškega izkazal.

Nato smo se bavili z resolucijo velikovskega in mariborskega učiteljskega društva. Sprejete so bile vse točke te

resolucije, samo glede 5. točke se je sklenilo predlagati vodstvu Zaveze, da stavi to točko na dnevni red letošnje delegacije, ker ima formalno ta govoriti o tej zadevi, ter pozove učiteljsko društvo za Maribor in bliž. okol. da postavi za to točko referenta. Po podavanju tov. nadzornika Flerča o odredbi višjega šol. sveta 14. VI. 1920 št. 6334, zadevaiočo usposobljenostno ocenjevanje učitelstva, smo sklenili, da se zborovanje, ki je bilo določeno za 5. avgust preloži na dan 12. avgusta.

Tov. blaziničarka je bila prav zadovoljna s tem zborovanjem, ker je nabrala mnogo članarine, uverjena je, da li bode s prihodnjim zborovanjem možno zaključiti bobiranje članarine za tekoče društveno leto.

J. L.

Iz Jugoslavije.

— **Pazite na naše pravice!** Z veliko težavo si je učiteljstvo priborilo svoje pravice glede šolskega nadzorstva, da naj se vzame nadzornike za ljudsko šolstvo iz vrst ljudskošolskega učiteljsstva, za meščanske šole iz vrst meščanskošolskega učiteljsstva in za srednje šole iz vrst srednješolskega učiteljsstva. Se se ni izvedlo to načelo v polnem obsegu, in že nam hočejo odvzeti komaj pridobljeno pravo. V nekaterih okrajnih šolskih svetih so predlagali za okrajne šolske nadzornike uradnike socialnega skrbstva, bivše učitelje, v enem okraju pa profesorja. **Značilno je, da so bili ti predlogi stavljani iz neučiteljskih vrst.** Proti takim predlogom pa morajo zastopniki učiteljsstva vsikdar protestirati in pričakujemo od zastopnikov učiteljsstva, da bodo to storili tudi v višjem šolskem svetu. Učiteljstvo bo gotovo odklonilo, da bi se mu za nadzornike postavljalo uradnike iz drugih kategorij, ker kakor se mu sedaj ponuja za nadzornike uradnike socialnega skrbstva, bivše učitelje, tako bi se znalo dogoditi pozneje, da bi se mu postavilo za nadzornika kakega železniškega ali poštnega uradnika, ki je prešel od učiteljsstva k železnici ali pošti. Kdor je odšel od učiteljsstva v kako drugo kategorijo — ni več učitelj; učiteljstvo pa ima v svojih vrstah dovolj sposobnih mož za nadzorniška mesta, zato odklanja že predloge takih, ki so zapustili naš stan, ker niso imeli več veselja do njega. Ti nam nadzorniki ne bodo! Z enako odločnostjo odklanja učiteljstvo za ljudske ali meščanske šole one učitelje, ki ne pripadajo njihovi kategoriji in nimajo nobenega praktičnega upogleda v meščansko šolo. Posebno odklanja one, ki štejejo med profesorje in so šli služiti v drugo kategorijo šolstva. Meščanskošolsko učiteljstvo, ki praktično deluje na meščanski šoli, se ne bo dalo nadzorovati od nadzornika, ki ima samo teoretičen izpit za meščanske šole, ni pa nikdar na meščanski šoli praktično deloval in nima praktičnega vpogleda v meščansko šolo. Tudi nadzornik za meščanske šole naj bo vzet edino iz pravih vrst meščanskošolskega učiteljsstva, ne pa iz onih, ki imajo samo teoretičen izpit za meščanske šole, na katerega se sklicujejo le kadar jim kaže. S tem se čuti zapostavljeno vse učiteljstvo, ki praktično deluje in službuje na meščanskih šolah!

— **Izprememba naslova.** — Opozorjamo vse naše organizacije, okrajna društva i. t. d., da se naziva naša pokrajinska organizacija odslej edino pravilno **Udruženje jugoslovanskega učiteljsstva v Beogradu.** — **Poverjeništvu Ljubljana.** Posluževati se je torej samo tega naslova. Pokrajinsko središče je kot poprej Ljubljana, kamor je tudi v bodoče nasloviti vse dopise.

— **Izjava:** Glede resolucij, sprejetih na izrednem zborovanju ljub. učit. društva, je priobčil „Slovenec“ notico, v kateri pravi, da so bile **dolgovezne resolucije naročene.** Podpisani odbor javlja, da je popolnoma samolastno na inicijativo iz odbora samega sestavil resolucije in sklenil takoj sklicati izredno zborovanje. Odbor ljubljanskega učit. društva, dne 7. julija 1920.

— **Višja pedagoška šola.** V ministruvstvu prosvete je izgotovljen načrt glede ustanavljanja višjih pedagoških šol za izobrazbo učiteljsstva, učiteljskih šol, šolskih nadzornikov in učiteljsva meščanskih šol. Število takih šol, kakor tudi kraj in čas, kje in kedar se otvori, določuje minister prosvete po zaslišanju glav. pros. Saveta, a principiuelno samo v onih mestih, kjer je univerza ali filozofska fakulteta. Učna doba traja dve leti za kandidate meščanskih šol, za ostale pa tri leta. Ves učni načrt, grupacije predmetov določijo minister prosvete v sporazumu z glav. pros. Svetom. Sprejemali se bodo potom natečaja taki prosilci, ki so položili praktični (t. i. usposobljenostni) učiteljski izpit s prav dobrim uspehom, a niso stari nad trideset let. Koncem vsakega šol. leta bodo kandidati polagali izpite in na koncu

vse učne dobe takozvani diplomski izpit. Kandidati, ki bi ob končanem prvem letu ne pokazali dovolj uspeha, izgube pravo na nadaljevanje svojega študija. Za praktično stran učiteljskega izobraževanja bodo služile posebne vadnice, ki bodo obstojale pri vsaki višji pedagoški šoli. Razume se samoposebi, da bode učiteljstvo, ki bode obiskovalo pedagoško šolo, uživalo svojo redno plačo in tudi vse druge eventualne ugodnosti, ki jih bode deležno ostalo učiteljstvo v aktivni službi.

— **Učiteljska vojaška služba.** Listi poročajo: Ministrstvo prosvete je izdelalo naredbo, po kateri bodo vsi absolvirani učenci učiteljskih služil v vojski v času šolskih počitnic. Po tej uredbi se priznava vsem učiteljem vsja plača tudi za čas, ki ga bodo služili v vojski.

— **Vsi častniki in aspiranti-invalidi,** ki so svojčas vložili prošnjo za sprejem v Jugoslovansko armado, pa še niso bili do sedaj sprejeti se pozivljajo, da v najkrajšem času pošljejo svoje natančne naslove s potrebnimi vojaškimi podatki (rojstno leto, čin, polk, četa, kraj ranjenja; čas kdaj je kdo prošnjo vložil in kje etc.) „Splošni organizaciji vojnih invalidov, centrala v Ljubljani“, Gosposka ulica št. 3. Ker je zadeva nujna radi tozadevne intervencije pri ministruvstvu za vojno mornarico v Beogradu, je v interesu vsakega posameznika, da se čimpreje odzove. Oni častniki, oziroma aspiranti-invalidi, ki se še niso priglasili organizaciji, naj to takoj store, ker se na neorganizirane člane ni mogoče ozirati. — Centralni odbor.

— **Koncert šolske mladine v Hrastniku.** Na dan godu Njeg. Velič. kralja Petra je priredila tovarišica Milka Umbergerjeva v hrastniški dekliški šoli s svojimi učenkami koncert, ki je nudil užitka kakor ne vsak tudi odrasel zbor. Deklice (V. razred) so zapele najprej četveroglasno himno „Bože pravde“, nato so peele še druge četveroglasne pesmi kakor: Förster: „V hribih se dela dan“, Beethoven: „Sveta noč“, Mašek: „Pri zibelih“, Förster: „Sarafan“, J. Aljaž: „Triglav“, A. Hajdrih: „Slava Slovencem“ — ne samo glasovno pravilno ampak tudi s finim predavanjem. Proslili smo vedno in vedno, da so nam deklice posamezne pesmi ponavljale. Pred vsako pevsko točko so nastopale posamezne deklice s primernimi deklamacijami, ki so uvajale v duh pesmi, ki se je nato zapela, kakor: A. Askerc: „Solnce“, S. Gregorčič: „V mraku“, S. Jenko: „Naše goré“, S. Gregorčič: „Soči“, „Naš čolnič otmimo“, Grošjeva: „Uspavanka“ — ena izmed učenk pa je pripovedovala odlomek iz Meškove slike „Mat“, — „Lepa pesem dviga človeka, vpliva na duha in srce, vzgaja k plemenitosti. Take vzgoje je še posebno treba v današnjih časih, ko si stoje ljudje nasproti v hudem boju, stanovskem in strankarskem, ko vidijo v svojem nasprotniku samo sovražnika. Da se omili ta boj, vzgaja šola mladino k samostojnemu, treznemu presojanju, k spoštovanju do sočloveka brez ozira na stan, stranko, narodnost, vero, — spoznavanju vsega lepega, dobrega, plemenitega, k marljivemu, vztrajnemu delu. Le taka vzgoja more voditi našo mladino po pravi poti in tako vzgojeni državljani bodo vedno dobri sinovi in hčere naše majke Jugoslavije.“ V tem smislu je zaključila gdč. Umbergerjeva prireditelj, deklice pa so še zapele „Lepa naša domovina“. Naši vrli delavni tovarišici moremo samo čestitati na njenih uspehih, ki so ji najlepše plačilo za njen trud obenem z zavestjo, da je njeno delo posvečeno naši ljubljani domovini.

— **Smrtna kosa** je posegla zopet v družinski krog ljubljanskega učiteljsva in je ugrabila tov. Schiffreju in Smrdelju soprogi, tov. Andreju Škulju pa sinčka. Vsem prizadetim naše sožalje!

— **Ožbald Pustišek** 7. Dne 12. t. m. je preminul po dolgotrajni bolezni v svojem službenem mestu na Svetini pri Celju tovariš šolski vodja Ožbald Pustišek. Tovariš Pustišek je deloval v Svetini celih 14 let neumorno in vestno. Bil je tamošnjemu ljudstvu odkrit najboljši svetovalec in učitelj, zato na ga je čislalo in ljubilo ter se mu skusilo izkazati hvaležnega o vsaki priliki. Kljub težavnim pti do Celja se je marljivo udeleževal učiteljskih sestankov, mankal ni na nobenem zborovanju, kar naj bo vzled marsikaterim mlajšim. Pogreb je zlezel kako spoštovan je bil pokojnik. Prišli so vaščani skoraj polnoštevno, prihiteli pa so tudi stanovski tovariši, da skažejo poslednjo čast niemu, ki ni poznal drugega razvedrila, kot nesebično požrtvovalno delovanje v korist svojim občanom in izročeni mu mladini. Da je bil v vsakem oziru blaga duša ter velespoštovan in priljubljen, katerega so otroci ljubili in spoštovali občani, nam pri-

čajo besede njegovega izvrstnega sotrudnika in prijatelja domačega župnika, ki se je v imenu hvaležnih občanov poslavil za vedno v vznesnem grobnem govoru, da se je zarosilo sleherno oko. Ob odprtem in svežem grobu pa mu je izkazal tudi naš nadzornik, tov. Černei, zadnjo čast. Orisal je Pustiška kot izbornega, pridnega ter nenadomestljivega svetovalca. Svetiničani in tudi učiteljstvo za bodo bridko pogrešali, a gotovo ohranili v najlenšem spominu. Počival dragi tovariš, ki si toliko trpel, sladko in snival mirno spanje v tihem grobu tik svoje žene na gorskem pokopališču v divni ljubljani Svetini! — Z.

— **Društvu „Jubilejska samopomoč“** je treba poslati za 63. in 64. smrtni slučaj (Jos. Bregar in ga. Frančiška Smerdeljeva). Člani prejmo položnice z napisanimi zneski za gornja slučaja in eventualne zaoznanke.

— **Članarina in darila za učiteljski konvikt.** Učiteljsko društvo za marenbrežki okraj v spomin g. ravnatelja Henrika Schreinerja K 200. — Gg. Ivan in Milica Korenčan iz Ljubljane K 100 mesto venca na krsto prerano umrle gospe Franje Smerdeljeve. — Učiteljstvo z Rake na Dolenjskem, in sicer: Janko Golob 10 K, Janko Pogačnik 10 K, Milka Vovk 6 K, Zinka Peršič 6 K, Lojzka Weiss 6 K in Malka Malenšek 6 K. — Prof. dr. Ljudevit Pivko iz Maribora 50 K kot prebitek potnih stroškov od marenbrežkega učiteljskega društva. — Učiteljsko društvo za cerkniški in loški sodni okraj v Begunjah K 140 kot odpadli delež 7 učnih oseb, ki se niso udeležile skupnega obeda na dan okr. učit. konference. — Hvala!

— **Vrli naš starosta — sosed Jože Dobnik,** ki vživa svoj zasluženi pokoj na Fonikvi, še vedno ni zarustil bolniške postelje. Zdravstveno stanje se mu je v zadnjem času precej poslabšalo. Iz srca mu želimo in trdno upamo, da ne boide še za tov. Osvaldom ter se mu skoraj povrne dragoceno zdravje, da ga moremo čilega in veselega pozdraviti v svoji sredi. Vedno je bil delaven in živahen v delanju in besedi, da ga čislajo tovariši in njegovi občani kot svojega »očeta«.

— **V št. Vidu pri Grobelnem** se je dne 15. julija vnelo ca. 120 stotov tremo-ga, ki leži v šrambi pod šolskim posojanjem. Ogenj oziroma razvijanje plina je bilo v skladu gotovo že par dni; v torek pa je rost plinasto dušič dim kazal nevarnost. S pomočjo občinstva in večjih učencev se je po trurnem napornem delu odstranila nevarnost. Na lice mesta je prihitela tudi obveščena požarna bramba iz Šmarja. Sicer je bila nevarnost že odstranjena — vendar na zaslužito požarniki zahvalo, ker se res hitro odzovevo klicu »Na pomoč«.

— **Himen.** Poročil se je tovariš Ciril Mikl, učitelj v Ljutomeru z gdč. Reziko Seršenovo iz Ljutomera. Novoporočenecma naše iskrene čestitke!

— **Razpis nadučiteljske službe v Zgornji Šiški.** Na trirazredni ljudski šoli v Zgornji Šiški je razpisana nadučiteljska služba do 10. avgusta t. l. Prošnje je vlagati pri okrajnem šolskem svetu v Ljubljani.

— **Učiteljska gospodarska in kreditna zadruga v Celju.** registrovana zadruga z omejeno zavezo ima svoj redni občni zbor v nedeljo, dne 1. avgusta 1920 ob 8 ur zjutraj v okoliški šoli v Celju s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo načelstva o poslovanju zadruge v letu 1919. 2. Poročilo nadzorstva. 3. Odobrenje računškega zaključka za l. 1919. 4. Volitve v načelstvo in nadzorstvo. 5. Slučainosti.

— **Deška in dekliška meščanska šola v Trziču** se razširi s šol. letom 1920/21. v dvorazredno. V prva razreda se sprejemajo učenci in učenke, ki so dovršili s popolnim uspehom 5. šolsko leto. Po celem Gorenjskem se za meščansko šolo v Trziču živo zanimajo in povprašujejo po diaških stanovanjih, ki se v Trziču prav lahko dobe z dobro, domačo hrano in, kar je glavno, po primernih cenah. Vsem, ki nameravajo dati svoje sinove in hčere v Trzič, pa so radi stanovanja v zadreci, bo ravnateljstvo rado pomagalo. Osebnost zapisovanje v I. in II. razred se vrši 14. septembra 1920 od 9.—12. Pismenemu priglasu pa naj se priloži izpričevalo in domovinski list. Pripomniti je še, da se na šoli uči poleg obveznih predmetov neobvezno nemščina, gosli in klavir. Pouk v neobveznih predmetih je brezplačen. Ravnateljstvo.

— **Začasna delavska zavarovalnica zoper nezgode v Ljubljani** je podaljšala rok za predložitev proračunov za I. polletje 1920 za en mesec, ker je v pripravi sprememba zakona glede višine vračunljivih delavskih zaslužkov. Proračuni se bodo razposlali strankam koncem julija in se morajo predložiti najkasneje do 14. avgusta 1920. Samo ob sebi umevno